

PETYCJA

w sprawie ustanowienia jednolitego minimalnego standardu ochrony uczniów w zakresie prac domowych w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych

Do:

Ministra Edukacji

Dotyczy: potrzeby ustanowienia jednolitego, minimalnego standardu zasad dotyczących prac domowych w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych

---

WNIOSEK O PODJĘCIE PRAC LEGISLACYJNYCH

Szanowna Pani Minister,

zwracam się z wnioskiem o podjęcie przez Ministra Edukacji analizy potrzeby i zasadności podjęcia prac legislacyjnych, których celem byłoby zapewnienie **jednolitego, minimalnego standardu ochrony ucznia w zakresie zadawania, obowiązkowości oraz oceniania określonych rodzajów prac domowych** w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych, z uwzględnieniem odrębności szkół artystycznych.

Nie kwestionuję prawa szkół niepublicznych do zachowania autonomii organizacyjnej, programowej i wychowawczej w zakresie przewidzianym przez przepisy prawa.

Przedmiotem niniejszej petycji jest natomiast pytanie, **czy autonomia ta powinna obejmować również możliwość ustanawiania wobec uczniów zasad dotyczących prac domowych istotnie mniej korzystnych niż minimalne zasady obowiązujące w szkołach publicznych.**

Wnoszę zatem o przeprowadzenie w tym zakresie rzeczywistej analizy prawnej, konstytucyjnej i oświatowej, a w przypadku potwierdzenia potrzeby zmiany prawa – o rozpoczęcie odpowiednich prac legislacyjnych.

I. ISTNIEJĄCY PROBLEM PRAWNY

Rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 22 marca 2024 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych wprowadzono szczególne zasady dotyczące prac domowych w szkole podstawowej.

W klasach I–III nauczyciel nie zadaje uczniowi pisemnych prac domowych, z wyjątkiem ćwiczeń usprawniających motorykę małą, ani praktyczno-technicznych prac domowych do wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych.

W klasach IV–VIII nauczyciel może zadać pisemną lub praktyczno-techniczną pracę domową do wykonania w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych, jednak praca taka **nie jest obowiązkowa dla ucznia i nie ustala się z niej oceny**.

Rozwiązanie to stanowi obecnie określony przez przepisy standard obowiązujący w szkołach publicznych.

Jednocześnie pojawia się problem dotyczący sytuacji uczniów uczęszczających do szkół niepublicznych, w których mogą obowiązywać odmienne zasady dotyczące prac domowych.

Powstaje zatem pytanie, czy uczeń szkoły niepublicznej powinien mieć możliwość podlegania znacznie dalej idącym obowiązkom w zakresie prac domowych wyłącznie z tego powodu, że uczęszcza do szkoły niepublicznej.

II. AUTONOMIA SZKÓŁ NIEPUBLICZNYCH A OCHRONA PRAW UCZNIA

Prawo oświatowe przewiduje określoną autonomię szkół niepublicznych i dopuszcza ustalanie przez nie własnych rozwiązań w zakresie, w którym przepisy pozostawiają im swobodę.

Autonomia ta nie powinna być jednak utożsamiana z całkowitą dowolnością w kształtowaniu sytuacji prawnej ucznia.

W szczególności należy odróżnić:

1. autonomię szkoły w zakresie organizacji procesu dydaktycznego,
2. możliwość realizowania przez szkołę własnej koncepcji wychowawczej i programowej,
3. od możliwości ustanawiania wobec ucznia obowiązków, które w analogicznej sytuacji prawnej nie występują w szkołach publicznych.

W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera pytanie, **czy ustawowo dopuszczona autonomia szkoły niepublicznej może uzasadniać niższy poziom ochrony ucznia przed nadmiernymi obowiązkami związanymi z pracami domowymi**.

Z korespondencji Ministerstwa Edukacji z dnia 7 września 2026 r. wynika, że przepisy dotyczące prac domowych wprowadzone rozporządzeniem z dnia 22 marca 2024 r. odnoszą się do szkół publicznych, a szkoły niepubliczne zachowują w tym zakresie określoną autonomię.

Nie kwestionuję tego stanowiska jako opisu obecnego stanu prawnego.

Wnoszę jednak o ocenę **czy taki stan prawny jest rozwiązaniem właściwym z punktu widzenia ochrony praw ucznia oraz czy ustawodawca powinien nadal pozostawiać szkołom niepublicznym możliwość ustanawiania odmiennych, potencjalnie mniej korzystnych zasad dotyczących prac domowych.**

III. POTRZEBA USTANOWIENIA JEDNOLITEGO MINIMALNEGO STANDARDU

Celem proponowanej zmiany nie jest pozbawienie szkół niepublicznych autonomii.

Celem jest ustanowienie **minimalnego standardu ochrony ucznia**, poniżej którego nie można byłoby zejść niezależnie od tego, czy uczeń realizuje obowiązek szkolny w szkole publicznej, czy w szkole niepublicznej.

Szkoła niepubliczna nadal mogłaby posiadać własny charakter, program, metody pracy oraz rozwiązania organizacyjne.

Jednocześnie podstawowe zasady dotyczące:

możliwości zadawania określonych rodzajów prac domowych,
ich obowiązkowości,

* możliwości oceniania,

* oraz ochrony czasu wolnego ucznia,

powinny być – w zakresie uznanym przez ustawodawcę za konieczny – określone jednolicie.

Takie rozwiązanie zapewniałoby, że **wybór szkoły przez ucznia lub jego rodziców nie powoduje automatycznie utraty określonego poziomu ochrony wynikającego z przepisów powszechnie obowiązującego prawa.**

IV. ZNACZENIE PROBLEMU DLA UCZNIÓW

Prace domowe są elementem procesu dydaktycznego, jednak ich nadmierna ilość lub obowiązkowość może wpływać na organizację czasu ucznia poza szkołą.

Czas ten obejmuje nie tylko naukę, ale również:

odpoczynek,

sen,

* aktywność fizyczną,

* rozwijanie zainteresowań,

* życie rodzinne,

* rozwój społeczny i osobisty.

Dlatego zasady dotyczące prac domowych nie są wyłącznie kwestią organizacyjną szkoły.

Dotyczą również rzeczywistego zakresu obowiązków nakładanych na dziecko i sposobu korzystania przez nie z czasu poza zajęciami szkolnymi.

Nie oznacza to, że każda praca domowa jest rozwiązaniem niewłaściwym.

Problemem jest natomiast brak jednolitego minimalnego standardu, jeżeli uczeń znajdujący się w podobnej sytuacji edukacyjnej może być traktowany odmiennie wyłącznie ze względu na status szkoły.

V. ZASADA RÓWNOŚCI – ART. 32 KONSTYTUCJI RP

Podstawowym zagadnieniem konstytucyjnym związanym z niniejszym wnioskiem jest pytanie, **czy różnicowanie minimalnego poziomu ochrony uczniów wyłącznie ze względu na typ szkoły znajduje wystarczające uzasadnienie.**

Art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi:

„Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.”

Zasada równości nie oznacza, że wszystkie podmioty muszą być zawsze traktowane identycznie.

Dopuszczalne może być różnicowanie sytuacji prawnej określonych grup, jeżeli istnieje ku temu odpowiednie, racjonalne i konstytucyjnie uzasadnione kryterium.

W niniejszej sprawie wymaga jednak oceny, czy sam fakt uczęszczania do szkoły niepublicznej stanowi wystarczającą podstawę do różnicowania **poziomu ochrony ucznia w zakresie prac domowych.**

Należy w szczególności odpowiedzieć na następujące pytania:

1. Czy uczniowie szkół publicznych i niepublicznych posiadają w zakresie ochrony przed nadmiernymi obowiązkami związanymi z pracami domowymi wspólną, istotną cechę relewantną?

2. Jeżeli tak, czy odmienne traktowanie tych uczniów pozostaje w racjonalnym związku z celem regulacji dotyczących prac domowych?

3. Czy autonomia szkoły niepublicznej stanowi wystarczające uzasadnienie dla dopuszczenia dalej idących obowiązków ucznia?

4. Czy interesy uzasadniające pozostawienie szkołom niepublicznym większej swobody pozostają w odpowiedniej proporcji do interesu ucznia w zachowaniu jednolitego minimalnego poziomu ochrony?

5. Czy cel związany z autonomią szkół niepublicznych nie może zostać osiągnięty przy jednoczesnym ustanowieniu jednolitego minimum ochrony ucznia?

Nie twierdzę tym samym, że obecny stan prawny jest automatycznie niezgodny z Konstytucją.

Twierdę natomiast, że **istnieje konkretne zagadnienie konstytucyjne i legislacyjne wymagające analizy**, którego nie powinno się rozstrzygać wyłącznie poprzez ogólne powołanie się na autonomię szkół niepublicznych.

Samo uczęszczanie do szkoły niepublicznej nie stanowi bowiem oczywistego i samoistnego uzasadnienia dla przyznania szkole możliwości nakładania na ucznia dalej idących obowiązków w zakresie prac domowych.

VI. PRAWO DO NAUKI – ART. 70 KONSTYTUCJI RP

Art. 70 Konstytucji ustanawia prawo każdego do nauki oraz nakłada na władze publiczne określone obowiązki związane z organizacją systemu oświaty.

Z punktu widzenia niniejszej petycji istotne jest zapewnienie, aby organizacja procesu edukacyjnego służyła realizacji prawa do nauki, a jednocześnie respektowała prawa i dobro ucznia.

Należy zatem ocenić, czy dopuszczenie znacząco odmiennych zasad dotyczących prac domowych w zależności od typu szkoły jest rozwiązaniem uzasadnionym z punktu widzenia celów systemu oświaty.

VII. OCHRONA PRAW DZIECKA – ART. 72 KONSTYTUCJI RP

Art. 72 Konstytucji nakłada na Rzeczpospolitą Polską obowiązek ochrony praw dziecka.

Przy tworzeniu regulacji dotyczących organizacji nauki oraz obowiązków ucznia zasadne jest zatem uwzględnianie również dobra dziecka oraz potrzeby ochrony jego praw.

Dotyczy to także regulacji określających zakres obowiązków wykonywanych przez ucznia poza czasem zajęć szkolnych.

Nie oznacza to, że art. 72 Konstytucji samodzielnie przesądza o konieczności jednakowego uregulowania prac domowych.

Stanowi jednak istotny element konstytucyjnego kontekstu, który powinien zostać uwzględniony przy ocenie zasadności projektowanej regulacji.

VIII. ZASADA DEMOKRATYCZNEGO PAŃSTWA PRAWNEGO – ART. 2 KONSTYTUCJI RP

Art. 2 Konstytucji stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

W kontekście niniejszej petycji uzasadnione jest rozważenie, czy podstawowe obowiązki ucznia powinny być określane w sposób zapewniający odpowiednią przewidywalność i spójność systemu.

Uczeń i jego rodzice powinni mieć możliwość ustalenia, jakie minimalne zasady ochrony obowiązują niezależnie od typu szkoły.

Jednolity minimalny standard prawny zwiększałby również przejrzystość i przewidywalność sytuacji prawnej uczniów.

IX. GRANICE AUTONOMII SZKOŁY NIEPUBLICZNEJ

Nie kwestionuję samej zasady autonomii szkół niepublicznych.

Przeciwnie – proponowane rozwiązanie powinno zachować możliwość tworzenia przez szkoły niepubliczne własnych programów, metod nauczania, zasad organizacyjnych oraz rozwiązań wychowawczych.

Autonomia nie powinna jednak oznaczać możliwości obniżania minimalnego poziomu ochrony ucznia w każdej dziedzinie.

Dlatego proponuję przyjęcie zasady:

autonomia szkoły niepublicznej – tak, lecz z zachowaniem ustawowo lub rozporządzeniowo określonego minimum ochrony ucznia.

Szkoła mogłaby więc stosować rozwiązania korzystniejsze dla ucznia lub odmienne w zakresie nieobjętym minimalnym standardem, lecz nie powinna mieć możliwości ustanawiania zasad mniej korzystnych w obszarze, który ustawodawca uzna za podstawową gwarancję ochrony ucznia.

X. PROPONOWANY KIERUNEK ZMIANY PRAWA

Wnoszę o rozważenie wprowadzenia do systemu prawa oświatowego regulacji, która zapewniałaby jednolite minimalne zasady dotyczące prac domowych w szkołach publicznych i niepublicznych.

Regulacja powinna w szczególności określać:

1. jakie rodzaje prac domowych mogą być zadawane uczniom poszczególnych klas;
2. które prace mogą być wykonywane w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych;
3. w jakich przypadkach praca domowa może lub nie może być obowiązkowa;
4. w jakich przypadkach praca domowa może lub nie może być oceniana;
5. minimalne gwarancje ochrony czasu ucznia poza zajęciami szkolnymi;
6. zakres dopuszczalnej autonomii szkoły niepublicznej w obszarze wykraczającym poza ustanowiony minimalny standard.

Nie przesądzam przy tym, czy właściwszą techniką legislacyjną byłaby zmiana ustawy, odpowiedniego rozporządzenia czy zastosowanie obu tych instrumentów.

Wybór konkretnego rozwiązania powinien zostać dokonany w ramach analizy legislacyjnej przeprowadzonej przez właściwy organ.

XI. WNOSZĘ O PODJĘCIE NASTĘPUJĄCYCH DZIAŁAŃ

Wnoszę o:

1. **przeprowadzenie analizy obowiązujących przepisów** dotyczących prac domowych w szkołach publicznych i niepublicznych;

2. **ocenę zakresu autonomii szkół niepublicznych** w zakresie ustalania zasad zadawania, obowiązkowości i oceniania prac domowych;
3. **przeprowadzenie analizy konstytucyjnej**, w szczególności z uwzględnieniem art. 2, art. 32, art. 70 i art. 72 Konstytucji RP;
4. **ocenę, czy różnicowanie sytuacji uczniów szkół publicznych i niepublicznych w zakresie prac domowych posiada wystarczające, racjonalne i proporcjonalne uzasadnienie**;
5. **ocenę, czy autonomia szkół niepublicznych może i powinna obejmować możliwość ustanawiania mniej korzystnych dla ucznia zasad dotyczących prac domowych**;
6. **rozważenie ustanowienia jednolitego minimalnego standardu ochrony ucznia**, obowiązującego zarówno w szkołach publicznych, jak i niepublicznych;
7. w przypadku potwierdzenia potrzeby zmiany prawa – **podjęcie odpowiednich prac legislacyjnych**;
8. poinformowanie wnoszącego petycję o wyniku przeprowadzonej analizy oraz o ewentualnych działaniach legislacyjnych podjętych w następstwie niniejszej petycji.

XII. UZASADNIENIE

Obecne przepisy ustanowiły w szkołach publicznych określone ograniczenia dotyczące prac domowych. Rozwiązanie to pokazuje, że ustawodawca i właściwy minister uznali problem nadmiernego obciążenia uczniów pracami domowymi za wymagający regulacji prawnej.

Jednocześnie ograniczenia te zostały ustanowione w ramach regulacji dotyczącej szkół publicznych.

Powstaje więc istotna luka w zakresie jednolitego poziomu ochrony uczniów.

Jeżeli bowiem celem regulacji jest ochrona ucznia przed nadmiernym obciążeniem pracami domowymi, należy rozważyć, czy cel ten powinien być realizowany wyłącznie wobec uczniów szkół publicznych.

Uczeń szkoły niepublicznej również jest dzieckiem podlegającym ochronie państwa, korzysta z konstytucyjnego prawa do nauki i znajduje się w systemie oświaty podlegającym regulacji państwowej.

Różnica polegająca na statusie szkoły może mieć znaczenie dla organizacji jej działalności, jednak wymaga odrębnego uzasadnienia, jeżeli ma prowadzić do różnicowania **poziomu ochrony podstawowych interesów ucznia**.

Dlatego zasadne jest przeprowadzenie analizy, czy obecne rozwiązanie stanowi właściwą równowagę pomiędzy autonomią szkół niepublicznych a ochroną praw ucznia.

Niniejsza petycja nie zmierza do całkowitego ujednolicenia wszystkich zasad funkcjonowania szkół publicznych i niepublicznych.

Jej celem jest wyłącznie ustalenie, czy w zakresie prac domowych istnieją wartości i prawa ucznia uzasadniające ustanowienie **jednolitego minimum ochronnego**, którego żadna szkoła nie mogłaby obniżyć.

XIII. KONKRETNY CEL PETYCJI

Celem niniejszej petycji jest doprowadzenie do sytuacji, w której:

uczeń szkoły publicznej i uczeń szkoły niepublicznej będą mieli zagwarantowany taki sam minimalny poziom ochrony w zakresie prac domowych, przy jednoczesnym zachowaniu autonomii szkół w pozostałym zakresie.

Nie chodzi zatem o odebranie szkołom niepublicznym ich charakteru ani możliwości stosowania własnych metod nauczania.

Chodzi o ustanowienie granicy, poniżej której ochrona ucznia nie może zostać obniżona wyłącznie z powodu wyboru określonego typu szkoły.

XIV. PODSUMOWANIE

W mojej ocenie obecny stan prawny uzasadnia przeprowadzenie pogłębionej analizy dotyczącej różnic w poziomie ochrony uczniów szkół publicznych i niepublicznych w zakresie prac domowych.

Najważniejszym zagadnieniem nie jest przy tym samo istnienie autonomii szkół niepublicznych, lecz **zakres tej autonomii oraz jej granice w sytuacji, gdy może ona prowadzić do nakładania na uczniów obowiązków, których nie mogą nałożyć szkoły publiczne.**

Dlatego wnoszę o:

dokonanie analizy prawnej i konstytucyjnej,
ocenę zasadności obecnego zróżnicowania,

* rozważenie ustanowienia jednolitego minimalnego standardu ochrony ucznia,

* oraz, jeżeli analiza wykaże taką potrzebę, podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do odpowiedniej zmiany przepisów.

Niniejsza petycja nie zakłada z góry, że obowiązujące przepisy są niezgodne z Konstytucją. Wskazuje natomiast na konkretny problem prawny i społeczny, który – ze względu na jego znaczenie dla praw i obowiązków uczniów – powinien zostać przez właściwy organ rzetelnie przeanalizowany.

OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE PUBLIKACJI DANYCH OSOBOWYCH

Wyrażam zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję mojego imienia i nazwiska w związku z rozpatrywaniem niniejszej petycji.

Z poważaniem

Franciszek Śliwa

[Data: 8 września 2026 r.]

DANE WNOSZĄCEGO PETYCJĘ

Imię i nazwisko: Franciszek Śliwa

Miejsce zamieszkania: [REDACTED]

Adres do korespondencji:

[REDACTED]

Adres poczty elektronicznej: [REDACTED]

